

Није спорно ко доминира јавном сценом, медијима, капиталом, влашћу. Неоконзервативци, без обзира на боје и реторику, су бројнији у политичкој арени. Већи део интелектуалаца држи се пасивно, посматра и чека, да се створе, или да им неко други створи, услове за активнију улогу и промишљање нових идеја. Други део се у потпуности помирио са „међународном поделом рада“ и не помишља да се напреже о визијама праведног и богатијег друштва када и тако све стиже готово на таласу „Вашингтонског договора“. Тако испада да су највише у праву и највише друштвеног утицаја имају интелектуалци који су на државним јаслама, у државним структурама – званични интелектуалци, „образованштина“ што би рекао Солжењицин. Они су за то да је боље понашати се по глобалистичким скриптама из Вашингтона, евентуално из Брисела, него истраживати, размишљати и писати сопствене књиге о развоју друштва.

Извесно је да су у друштву далеко бројнији слојеви становништва, грађана, који су опредељени за социјалну правду, стварне а не формалне једнаке шансе, за достојанство и равноправност људи, народа и држава, напосе, Србије. У светским и европским релацијама, рекло би се, ствари се, ипак, померају њима у сусрет, дакле, супротно идејама и пракси неолиберализма. О томе сведочи глобална економска, не само финансијска криза како се у медијима, углавном, представља. Њу ће тешко зауставити пет или десет хиљада милијарди евра помоћи финансијским и осигуравајућим приватним компанијама. Никакве инјекције новца у постојеће стубове неоконзервативног, неолибералног система односа, неће, по нашем уверењу, елиминисати дубоке узроке глобалних поремећаја. Решења ће морати да се потраже у радикалној прерасподели друштвеног богатства, односно, профита. И то је оно што може вратити западна друштва на пут веће социјалне и економске стабилности, поштовања суштинских људских права, елиминисања медијске репресије над интелектом и здравим разумом, искључења разарања и ратова под лажним изговорима.

Криза неоконзервативног и неолибералног система је дубока и свеобухватна. Она је структурна, обухвата економију, политичко уређење које је све више љуштура од

демократије, морал и сукоб прокламованих и стварно важећих друштвених вредности. Таква криза тешко се може излечити са мање или више новца. Потребне су корените промене. Демократија је један од симбола западних вредности. Шта је у пракси остало од западне демократије? Чињеница је да је „демократска власт“ данас даља од народа него икада у читавом периоду од прве буржоаске револуције. Ко бруси морал друштва, ко га штити од девијација ако је већи део медија у рукама најкрупнијег капитала. Уместо браниоца истине и интереса „демоса“ најмоћнији електронски медији заступају интересе узаног слоја најбогатијих, интересе пар процената грађанског друштва који држе у покорности све остале. То што повремено бљесну храбри медији, или новинари-појединци ширећи истину непријатну за естаблишмент, што понекад чак успеју да промене и власт, не може променити суштинску улогу већег дела медија као полуга крупног, најчешће, војно-индустријског и финансијског, капитала. Поготову у најмоћнијим државама као што су САД, на пример. Ко у демократским земљама Запада пита, ко поштује вољу грађана када је реч о покретању ратова, издвајању енормних средстава за оружје, за деструкцију других људи и њихових добара?

Када се власт поводом неког важног питања нађе насупрот вољи грађана, њена је реакција да се власт не може поводити, нити било коме угађати - „мора поступати одговорно“. „Одговорно“, врло често у пракси значи - мора трошити на оружје уместо на стандард, мора водити, или бар учествовати у ратовима са лажним поводима! Сетимо се само, колико је уопште парламената, или конгреса питано и дало сагласност 1999. за покретање агресије НАТО против Србије (СРЈ). О ратовима после тога - у Авганистану и Ираку - још мање. Да ли би уопште било могуће водити силне ратове које је западни, демократски естаблишмент, водио већим делом 20. и у првој декади 21. века да је поштована демократска воља грађана. О каквом моралу и систему вредности говоре манипулације инсценираним „масакром цивила у Рачку“, преговорима у Рамбујеу са „лествицом коју Београд не може да прескочи“, представом „Статусни преговори“ у Бечу у којима једна страна игра, а друга статира да јој стигне обећано. Какво је здравље морала оних који анестезирају нацију претњом оружја за масовно уништавање за које знају да не постоји али, свеједно, ту виртуелну претњу узимају за покретање агресије и окупације Ирака, једне од енергентима најбогатијих земаља на свету...

Да ли је могуће да је свет поодавно глобално село, али да је финансијска криза у САД настала због „неморала“ шачице незаситих банкарских и менаџера осигуравајућих компанија?! Шта се уопште од глобалне економске кризе може објаснити непокривеним хипотекарним кредитима и неисплаћеним меницама! Ништа, или врло мало, разуме се.

Недавни самит 21 економски најмоћније државе у Вашингтону само је први корак ка прихватању мултилатерализма у финансијско-економским питањима од стране оних који су до сада, мање више, унилатерално оцењивали шта им је у интересу и сходно

томе одлучивали, који су, диктирали већем делу света да је у њиховом интересу да се не буне већ да подржавају најбогатије и најразузданије, да плаћају туђе ратове и политичке хазарде сваке врсте. Од мултилатерализма у економско-финансијској области, ако уопште има искреног опредељења за то, тешко шта добро може да произађе ако се истовремено не прихвати мултилатерализам у политичким и питањима безбедности. Ако закључак има основе, онда смо на прагу дубоких промена укупног система међународних односа и сасвим другачијег распореда моћи на глобалној сцени. Уз све отпоре, покушаје да се терет кризе пребаци на плећа слабијих, па и могућа драматична заоштравања.

На европском плану пажњу привлачи промена на левици. Економско-финансијска криза избија на површину истовремено док се продубљује и криза грађанске левнице. Та криза у две највеће европске земље, Немачкој и Француској, изражава се преко раслојавања традиционално левих грађанских партија и јачање утицаја радикалнијих левих струја и опција. У Немачкој Партија левнице Оскара Лафонтена и Грегора Гизија, блиска низу европских комунистичких партија, граби бирачко тело традиционалне СПД и као парни ваљак са сваким новим изборима напредује ка парламентима ландова и Бундестагу у коме већ има солидно присуство. У Француској социјалисткиња либералних погледа, Сеголен Роајал за мало је изгубила утакмицу са Саркозијем за председника Француске Републике, али је зато на интерним партијским изборима за председника Социјалистичке партије глатко поражена од радикалне левичарке Обри. Криза грађанске левнице и радикализација нових левих снага одвија се по критеријумима односа према расподели друштвеног богатства, глобализацији као идеологији доминације, издвајањима за војне буџете и ратовима. Да ли је то тренутно и привремено, или је реч о тренду радикализације европске левнице, на одговор се неће дуго чекати. Избори су увек пред нама – на националном нивоу или за ЕП.